

NOVOTNY TIHAMÉR

KOR-jelek

Holló István művészetéről

NOVOTNY TIHAMÉR (1952) Budapest

Az 52 éves Holló István neve – az 1976-ban elhunyt Holló László festőművész expresszív életművét megidézve – igencsak jól csengő név, bár úgy tudom, hogy a fiatalos habitussal rendelkező, négygyermekes, lelkületében egyáltalán nem korosodó alkotónknak nincs köze az alföldi iskola jeles mesteréhez. Bevallom, erre bizony nem kérdeztem rá, amikor meglátogattam őt a Lehel úti Kollektív Műterem egyik félemeleti műhelyében, ahol két másik kollégájával osztozva a tágas, L-alakú termen, belső meggyőződése által hajtva, intuícióiban és kifejezőerejében bízva kitartóan fest, dolgozik. Így nincs adatom arra, hogy kitől örökölte vagy örökölhette-e egyáltalán a festőtehetségét.

Annyit azért kiszedtem belőle – bár úgy tapasztaltam, nem egy szószátyár fajta –, hogy már általános iskolás korában jól rajzolt, festett, s az ebbéli foglalatosságokban érezte magát igazán otthon, de édesapja rábeszélésére először a biztos jövőt ígérő Budapesti Építésmérnöki Kart végezte el 1991-ben. Ennek azonban némiképp ellentmond az a tény, hogy utána az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának kulturális antropológia szakán szerzett újabb diplomát 1998-ban.

Tehát két felsőfokú képesítése is volt már (egyik a jobb, a másik a bal zsebében), mégsem találta a helyét, mert a *helyet*, a *tartózkodást*, az *utat* mindig is a képzőművészet jelentette számára. Ebbéli hajlamának igazolásában, vágyának erősítésében bizonyára fontos szerepet játszott Bács Eme se festőművésszel történő megismerkedése, aki az erdélyi Brassóból áttelepedve a Magyar Képzőművészeti Egyetem elvégzése (és házasságuk) után vált professzionális alkotóvá. Mindenesetre tény, hogy Holló István 2010-től szerepel csoportos kiállításokon, majd 2011-től egyéni tárlatokon.

Ám tapogatózó beszélgetésünkben az is kiderült számomra, hogy a két alkotó, bár törekvésében, látásmódjában igazán közel áll egymáshoz az elmagányosodott városi lét pszichologizáló ábrázolásában, a valódi szellemi kollaborációként megnyilvánuló közös manifesztációt – egy kudarcosnak ítélt 2012-es hatvani kiállítástól eltekintve – egyelőre nem vállalja. Ennek talán akkor fog eljönni az ideje, amikor Holló István mint outsider, „kívülálló”, autodidakta, önképző, önfejlesztő művész megívva a maga csatáját, kiharcolja függetlenségét, vagyis a nézők és az ítések szemében is megszerzi valódi szuverenitását az art brut, a nyers, a vizionárius, a látnok, az intuitív, az ösztönös megérzésű, a naiv, a gyermeki, a neoprimitivista alkotók körében.

Úgy érzem, művészi ebbéli törekvésében (a dolgok mai állása szerint) épp a megfelelő úton jár, hiszen olyan jó nevű országos csoportos kiállítások állandó résztvevője, mint a *Vásárhelyi Őszi Tárlatok*, az *Arcok és sorsok*, a *Magyar Tájak* manifesztációi, valamint a rajzbiennálék. De nem maradhatnak ki a sorból azok a különleges tematikájú kollektív tárlatok sem, mint amilyenek például a budapesti MAZART galériás *Jel-Jelbeszéd*, a MAMŰ pincés (argóban a *mamús*) *Visszacsatolási effektus*, a tatabányai *Bicikli Art*, a szombathelyi *KÉP-TÁR-HÁZ* és a szentendrei Vajda Lajos Stúdió pinceműhelyes (szlengben a *vajdás*) *100 éves a dadaizmus* címűek voltak.

Holló István tehát egyéni kiállítóként hét tárlattal hét éve szorgoskodik a pályán, ám a mostanival együtt ez a nyolcadik feltárlkozása (itt, az Újlipótvárosi Klub-Galériában 2011-ben már szerepelt egy önálló kollektívval).

De az alkotó ars poetica jellegű önfeltárlkozásán keresztül, amely valószínűleg egy pályázat-hoz íródott 2018 júniusában, egy körrel beljebb kerülhetünk művészetének értelmezésében. A következőket olvastam s következtettem ki ebből a megbízható, a ránézést bizonyára legautentikusabb szövegéből:

Az írás az Újlipótvárosi Klub-Galériában elhangzott megnyitószóveg szerkesztett, továbbírt változata, *KOR-jelek*, 2018. november 29 – 2019. január 18.

HOLLÓ ISTVÁN (1966) Budapest

A művész festményeinek tematikája: leginkább a nagyvárosi keretbe foglalt telő-múltó idő; az idős és fiatal nő metaforikus viszonya; a szerelem és az ölekezés; a család; a próbára tett párkapcsolat; a vágyakozás és a nemiség; a férfi és a nő egyszerre kibékíthetetlen és elválaszthatatlan természete, a gyermek és a felnőtt kapcsolata. Holló István a szürke hétköznapi élet átváltoztatása vagy inkább a kifejezőerő, a mondanivaló felfokozása végett – a közvetlen látvány pusztán fauve-os és expresszív ábrázolásán túl – szükségét érezte annak, hogy megpróbálja egy olyan képi nyelvet teremteni, ahol s amelyben az egykori francia vadakkal és a német expresszionistákkal rokon stílusát az absztrakt gesztusművészet fogásaival, valamint a szürrealizmus eszköztárával és módszereivel, illetve a léptékváltó kollázs-montázs technika új térélményt adó elvével s leginkább a graffiti-gondolkodásmód szinkretikus primitivizmusával képes kombinálni.

Az önmaga számára kitűzött célt tehát ma már úgy valósítja meg, hogy az expresszionista látványelvű képeinek kiindulási felületeit, vagyis a fentebb megnevezett témáit, figuráit, alakjait, emberi szituációit az elemi formákig leegyszerűsítve festi meg. S ezeket azután egyrészt olyan, a digitális világunkra utaló jelekkel (betűkkel, parancsszavakkal, „0”-ákból és „1”-ekből álló bináris számjegyekkel, kettes számrendszerrel), a hétköznapi környezetünkben fellelhető ikonikus motívumokkal, tárgyakkal (parabolaantennával, mobiltelefonnal, csatlakozó- vagy töltőzsinórral, személyi számítógéppel, monitorral, billentyűzettel), másrészt városias mértani elemekkel, jelekkel, szerkezetes formákkal (háromszögvonallal, négyzethálós struktúrákkal, vázszerkezetekkel, rácsozatokkal), harmadrészt tiszta, kevert és tónusos ecsetrajzzal és gesztusos színmezőkkel kombinálja, amelyek összességében egy zaklatottan dekonstruált vagy éppen a széttöredezett rétegesen és mellérendelően vissza- és összeépíteni igyekvő, absztraktnak is felfogható, kollázs-montázsszerű, szürreális festménytextúrát alkotnak.

Holló nyilvánvaló szándéka tehát az lenne, hogy képei a művészettörténeti, festészeti stílusokon és irányzatokon szinkretikusan túlmutató, a különböző műveltségi, tárgyi és stíluselemeket összeötvöző, napjaink valóságát tükröző tág, az intim, a személyes mellett abszolút kortársi és egyetemes értelmezési keretet kapjanak.

Művészünk festményeinek leegyszerűsített figuráit, jeleneteit, helyzeteit, bár valóságos személyek és konkrét szituációk megfigyelése alapján készíti el, képeit mégis szándékolt nyersséggel, kezdetleges vonalvezetéssel, durva ecsetvonásokkal, élénk színekkel festi meg. Mondhatnánk úgy is, hogy alkotónk a kisgyermek ábrázolásmódjának elemi kifejezőerejét, „civilizáció előtti” őszinteségét kölcsönvéve, friss szemmel, primordiális alapállásból nézve ütközteti össze az örök érvényű emberi szituációk világát korunk zaklatott, széteső, kusza, ám összekollázsolt városi univerzumával.

Festékeit, matériáit nemcsak ecsetekkel, de hengerekkel, lécekkal, vonalzókkal, sőt talált rászterhálókkal, pukkancsfóliákkal, rongyokkal viszi fel farostlemezeire és vásznaira. Ezért expresszív anyaghasználatú, a teret léptékváltó motívumsíkokkal érzékeltető felkavart, töredezett, katotikus, a biztonságérzet hiányával küszködő, a disszonanciákat harmóniába fogni igyekvő karcos képei inkább sorolhatók az art brut, a nyers, a bárdolatlan, a durva, a városi folklórral érintkező neoprimitivista, az outsider, mint a hagyományos (az egész szerinti) művészet fogalmkörébe. (Lehunyt szemű) férfi- és (nyílt tekintetű) női, fiú- és kislányportréinak arcvonásai, akár a színes tetoválásbarázdák, kérges árkok, ecsettel vésett ráncok, pemzivel mázolt karakterjegyek: a lélek egyedí és örök érvényű kalligráfiái. Mondhatnánk, szintiszta pszichológia itt minden; vagy még inkább letagadhatatlan patológia? Fájdalmasan groteszk, drámai kórképe és őszintén karikírozó, néha vidáman mosolygó korjele bizonytalan korszakunknak, világvége-hangulatunknak?

Összefoglalva: Jelen pillanatban az erős, élénk alapszínek (piros, sárga, kék), a feszült, nyugtalan, egzaltált komplementerek (zöld, lila, narancs), a végletes, szélsőséges feketék és fehérek, a közönyös szürkék tiszta és/vagy maszatolt használata, a zaklatott térkezelés, a léptékváltó kollázs-montázssal, a szándékolt elnagyoltság, a primitív kezdetlegesség, a rajzi tudás konkrét megfoghatóságának mellőzése, a szigorúan vett utánzó, megjelenítő technikai bravúr zárójelbe tétele, valamint a gyermeki tisztaság őszinte, nyílt felvállalása jellemzik Holló István művészetét.

Ő a vadak (Henri Matisse, Maurice de Vlaminck, Alexej von Jawlensky), az expresszionisták (Vaszilij Kandinszkij, Emil Nolde, Edvard Munch), az art brut és a graffiti szemléletű művészek (Jean Dubuffet, Jean-Michel Basquiat) mai utódaiként és szellemi rokonaként nem a klasszikus szépséget kívánja lerombolni, hanem a romokból, a „Minden Egész eltörött” hangulatból próbál valami újat építeni, teremteni.